

Tablica szlaku drogowego na autostradzie

Route confirmatory sign after junction

Krzysztof Gasz

Dr inż.

Politechnika Wrocławska
Wydział Budownictwa Lądowego
i Wodnego, Katedra Dróg,
Mostów, Kolei i Lotnisk

krzysztof.gasz@pwr.edu.pl

Streszczenie: Artykuł prezentuje charakterystykę tablicy szlaku drogowego na autostradach (znak E-14a). Przedstawiono krytyczną ocenę tego znaku, stosowanego na polskich autostradach. Na wielu tablicach szlaku drogowego informacje są niespójne, a czasem nieprzydatne podróżnym. Pokazano przykłady rozwiązań zagranicznych, gdzie w czytelny i jednoznaczny sposób oznakowane są wszystkie węzły na autostradach. Odniesiono się również do oznakowania eksperymentalnego na polskich autostradach.

Słowa kluczowe: Autostrada; Węzły; Tablica szlaku drogowego

Abstract: The article presents the characteristics of route confirmatory sign after junction (sign E-14a). A critical assessment of this sign, used on Polish motorways, was presented. Many route confirmatory signs contain inconsistent information. Sometimes they are not useful to travelers. Examples of foreign solutions were shown, where all motorway junctions are clearly and unambiguously marked. Reference was also made to experimental markings on Polish motorways.

Keywords: Motorway; Junctions; Route confirmatory sign

Wstęp

W ostatnich latach jesteśmy świadkami rozwoju sieci autostrad i dróg ekspresowych w Polsce. W połowie 2025 roku sieć dróg szybkiego ruchu w Polsce wynosiła 5221,7 km (z czego 1884,6 km stanowiły autostrady, a 3337,1 km stanowiły drogi ekspresowe [8]). Choć jeszcze nie jest to docelowa sieć dróg szybkiego ruchu, a do pełnej sieci jeszcze trochę brakuje, to już niektórymi odcinkami możemy przejechać kilkaset kilometrów. Ponadto część dróg szybkiego ruchu dochodzi do granic państwa łącząc się z siecią autostrad europejskich. Rozwój sieci dróg szybkiego ruchu w Polsce oraz połączenie ich z siecią europejską przyczynia się do rozwoju gospodarczego obszarów położonych wzdłuż tej drogi, do wzrostu ruchu tranzytowego oraz również do rozwoju ruchu turystycznego.

Poprawne zaprojektowanie geometryczne i konstrukcyjne drogi, a później właściwe wykonawstwo, zgodne ze sztuką budowlaną, nie zapewnia wymaganego bezpieczeństwa i komfortu

jazdy. Ważną rolę, chociaż niedocenianą w Polsce, odgrywa również oznakowanie poziome i pionowe dróg.

Zadaniem oznakowania jest jednoznaczne określenie sposobu korzystania z drogi, regulowanie ruchu, ostrzeganie i informowanie o warunkach i zjawiskach, które mają wpływ na bezpieczeństwo ruchu. Natomiast nie powinno dochodzić do sytuacji, w których uczestnik ruchu niedoborem lub nadmiarem informacji, przekazywanych przez znaki drogowe, nie wie jak się zachować w konkretnej sytuacji.

Ze szczególną starannością powinny być oznakowane autostrady i drogi ekspresowe ze względu na duże prędkości pojazdów poruszających się po tych drogach. Znaczna prędkość pojazdów wymusza, aby uwaga kierowców, w jak największym stopniu, skupiała się na prowadzeniu pojazdu. Kierujący pojazdem z dużym wyprzedzeniem musi wiedzieć o możliwości zjazdu z autostrady. Również musi mieć pewność, że porusza się właściwym pasem ruchu, gdyż gwałtowny i spóźniony manewr wjazdu na właściwy pas ru-

chu może skończyć się tragicznie. Na autostradach i drogach ekspresowych jest to o tyle ważne, że nie ma możliwości zawrócenia bezpośrednio za węzłem. Kierowca, gdy nie wykona zjazdu z autostrady w odpowiednim miejscu, musi nadłożyć kilka, kilkanaście a czasem kilkadziesiąt kilometrów, aby zawrócić na kolejnym węźle.

Na autostradach i drogach ekspresowych odbywa się ruch na dużych dystansach, co powoduje, że część kierowców porusza się daną drogą po raz pierwszy i nie zna dokładnie tej drogi. Również na tych drogach odbywa się ruch tranzytowy przez Polskę. Poprawne oznakowanie autostrad i dróg ekspresowych, a w szczególności węzłów drogowych powinno wskazywać jednoznacznie i czytelnie lokalizację w terenie, informować o miejscowościach w pobliżu drogi oraz wskazywać właściwy pas ruchu i kierunek dalszej jazdy.

Oznakowanie powinno również upewniać kierowców, że po przejechaniu węzła znajdują się na właściwej drodze. Do tego służą tablice szlaku

drogowego. Znak E – 14a „tablica szlaku drogowego na autostradzie” stosuje się w celu potwierdzenia przebiegu autostrady, podania jej numeru (numerów), głównych miejscowości leżących wzdłuż autostrady i odległości do nich [3].

W górnej części tablicy umieszcza się znak z numerem autostrady oraz znak z numerem szlaku międzynarodowego, jeżeli droga ma również taki numer. Znak (znaki) z numerem drogi umieszcza się centralnie w stosunku do osi pionowej tablicy.

Zasadniczą treść tablicy E-14a stanowi wykaz głównych miejscowości leżących na danym szlaku oraz, wyrażone w kilometrach, odległości do nich. Liczba miejscowości powinna być tak dobrana, aby liczba wierszy podających ich nazwy nie przekraczała trzech. Jeżeli na tablicy E-14a podawana jest nazwa przejścia granicznego, to po jej prawej stronie umieszcza się znak „PL” oraz znak wyróżniający państwo, do którego prowadzi przejście [3].

D obór nazw miejscowości ustala się po szczegółowej analizie ich znaczenia komunikacyjnego i gospodarczego. Na tablicach szlaku drogowego podaje się [3]:

- w wierszu górnym – nazwę najbliższej miejscowości stanowiącej siedzibę gminy lub powiatu, miejscowości o znaczeniu turystycznym, miejscowości na skrzyżowaniu z drogą krajową lub wojewódzką lub nazwę miejscowości kierunkowej,
- w wierszu dolnym – nazwę przejścia granicznego, jeżeli szlak prowadzi za granicę, lub nazwę miasta sąsiedniego państwa na odcinku drogi przed przejściem granicznym

albo nazwę miasta kierunkowego, w wierszu środkowym – nazwę miasta o znaczeniu administracyjnym, turystycznym lub komunikacyjnym, w tym nazwę miasta kierunkowego, jeżeli nie jest podawana w wierszu dolnym lub górnym.

Tablicę szlaku drogowego na autostradzie umieszcza się w odległości 300 metrów za końcem pasa włączania przy głównej jezdni autostrady. Przykład tablicy E-14a na autostradzie A4 pokazano na rys. 1.

Krytyczna ocena tablic szlaku drogowego na polskich autostradach

Warunki techniczne [3] wskazują, że w dolnym wierszu tablicy E-14a powinna być nazwa przejścia granicznego, jeżeli szlak prowadzi za granicę lub nazwa miasta sąsiedniego państwa na odcinku drogi przed przejściem granicznym. Na większości autostrad w Polsce, na tablicach E-14a, stosowane są jednak nazwy przejść granicznych. Wskazywanie na miejscowość graniczną nie jest czytelnym sposobem wskazywania kierunku jazdy. Dużo ludzi w Polsce nie zna wszystkich przejść granicznych. Przeważnie są to małe i nieznane miejscowości. Na polskich autostradach poruszają się też obcokrajowcy, zarówno w ruchu tranzytowym, jak i w celach turystycznych. Dla nich nazwy przejść granicznych są abstrakcyjne. Nazwy przejść granicznych, przy obecnym swobodnym przekraczaniu granic w Unii Europejskiej, raczej nie są zapamiętywane przez kierowców. Kierowca

planujący podróż po obcym kraju ustala większe miejscowości, w kierunku których powinien jechać, by dotrzeć do celu podróży, a nie przejścia graniczne. Problem ten poruszony został również w publikacjach [1, 2].

Przedstawiony na rys. 1 znak E-14a pokazuje miejscowości, do których możemy dojechać autostradą A4 (Opole, Wrocław). Ostatnią podaną miejscowością są „Jędrzychowice”, ale bez znaków „PL” oraz „D” oznaczających przejście graniczne. Miejscowość Jędrzychowice jest niewielką miejscowością. W 2021 roku zamieszkiwało ją tylko 799 mieszkańców [9]. Dla znacznej części ludności Polski jest to jakaś tam miejscowość, której nie potrafią nawet zlokalizować. I na tablicy szlaku drogowego, ta nazwa jest bezużyteczna. Zgodnie z warunkami technicznymi [3], jeżeli na tablicy E-14a podawana jest nazwa przejścia granicznego, to po jej prawej stronie powinien być umieszczony znak „PL” oraz znak wyróżniający państwo, do którego prowadzi przejście (w tym przypadku „D”). Nie jest to błąd na jednej tylko tablicy. Takie oznaczenie pojawia się na kilku tablicach z rzędu. Podobnie jest z miejscowością „Korczowa” w przeciwnym kierunku ruchu na autostradzie A4. Tam też bardzo często pisana jest ta miejscowość bez znaków „PL” oraz „UA” określających przejście graniczne.

Kolejna sprawa to zmiana nazwy ostatniej miejscowości. Jadąc autostradą A4 od granicy z Ukrainą w Korczowej jako ostatnia miejscowość widnieją „Jędrzychowice” (ze znakami państw, jako przejście graniczne, lub bez znaków państw). Nagle wjeżdżając na teren województwa opolskiego pojawia

1. Tablica szlaku drogowego na autostradzie A4 w rejonie węzła „Zabrze Południe”

2. Tablica szlaku drogowego na autostradzie A4 w rejonie węzła „Kędzierzyn - Koźle”

3. Tablica szlaku drogowego na autostradzie A4 w rejonie węzła „Brzezimierz”

4. Tablica szlaku drogowego na autostradzie A1 w rejonie węzła „Zabrze Północ”

się miejscowość „Zgorzelec” pisana bez symboli znaków oznaczających przejście graniczne. Przykład takiej tablicy przedstawiono na rys. 2.

Jak musi czuć się kierowca, który gdzie tranzytem przez Polskę i przez kilkaset kilometrów przyzwyczaił się już do nazwy „Jędrzychowice”? Widniała ona na każdej tablicy szlaku drogowego na autostradzie A4, na kilkudziesięciu wcześniejszych węzłach. A tu nagle zamiast niej pojawia się inna miejscowość. Zgorzelec jest miastem, dużo większym niż Jędrzychowice. Ale nie dla wszystkich znanym, zwłaszcza dla obcokrajowców. Obie te miejscowości znajdują się w niewielkiej odległości od siebie. Ale nie każdy o tym wie. W obu miejscowościach jest też przejście graniczne. Ale to w Jędrzychowicach jest przejście graniczne w ciągu autostrady A4.

Warunki techniczne [3] nakazują umieszczanie maksymalnie trzech nazw miejscowości na tablicach E-14a. W wielu miejscach można jednak spotkać tablice szlaku drogowego na autostradach, gdzie podawane są cztery miejscowości, w tym obowiązkowo w dolnym wierszu nazwę przejścia granicznego. Przykład takiej tablicy na węźle „Brzezimierz” przedstawiono na rys. 3.

Umieszczenie na tablicy czterech nazw miejscowości nie jest zbyt problematyczne. Większym błędem jest „dopisanie” miasta Opola nad wykazem miejscowości. Powoduje to, że nazwa „Opole” znajduje się na wysokości symbolu i numeru autostrady. Rozwiązanie takie nie jest zbyt czytelne dla podróżnych. Nie jest też zbyt estetyczne.

Na autostradzie A1, od Gliwic w kie-

runku północnym, podawane są informacje o miastach leżących wzdłuż autostrady A1 (Częstochowa, Łódź, Gdańsk), ale też o miastach, do których można dojechać autostradą A2 (Warszawa, Łódź). Przykład tablicy szlaku drogowego na autostradzie A1 w rejonie węzła „Zabrze Północ” przedstawiono na rys. 4.

Umieszczanie nazw miast, do których można dojechać z innej, krzyżującej się autostrady, jest dobrym rozwiązaniem, ale gdy umieszczane są na tablicach E-14a w miarę zbliżania się do krzyżującej się autostrady. Jeżeli ta informacja pojawiłaby się kilka węzłów wcześniej przed węzłem „Łódź Północ” (węzeł, gdzie przecinają się autostrady A1 i A2) to przygotowałaby kierowców do tego, że zbliżają się do węzła, gdzie można zjechać na inną autostradę. Podawanie takiej informacji około 200 km przed węzłem „Łódź Północ” jest zbyteczne i nie ma większego sensu. Podróżni z Górnego Śląska jadąc samochodem do Warszawy wybierają autostradę A1 do Piotrkowa Trybunalskiego a potem drogę ekspresową S8. Podobnie z trasą do Poznania. Albo wybierana jest droga krajowa DK 11, albo autostrada A4 do Wrocławia i dalej droga ekspresowa S5. Te trasy są znacznie korzystniejsze czasowo i odległościowo, niż podróżowanie do Warszawy czy Poznania autostradą A1, a później autostradą A2.

Przykład tablicy szlaku drogowego na autostradzie A8 w rejonie węzła „Wrocław Północ” przedstawiono na rys. 5. Na autostradzie A8, jadąc od północy, nie ma żadnej uprzedzającej informacji o krzyżującej się autostradzie A4. Pierwsza informacja o tym, że moż-

na zjechać na autostradę A4 w kierunku Katowic lub przejścia granicznego w Jędrzychowicach pojawia się dopiero na tablicach przeddrogowskazowych na węźle „Wrocław Południe” (węzeł, na którym przecinają się autostrady A4 i A8) – w odległości 1,5 km przed zjazdem na autostradę A4. Można byłoby tę informację zamieścić już kilka węzłów wcześniej na tablicach szlaku drogowego – praktycznie na wszystkich węzłach autostrady A8.

W przypadku autostrady A8, bardzo brakuje tej informacji uprzedzającej o zbliżaniu się do węzła z autostradą A4. Natomiast na autostradzie A1, ta informacja jest podawana w takiej dużej odległości od węzła z autostradą A2, że jest praktycznie bezwartościowa, gdyż kierowcy korzystają z innych dróg. A obie te autostrady powstawały w podobnym czasie (oddanie do eksploatacji przed EURO 2012) i wydawałoby się, że powinny być też w podobny sposób oznakowane.

Rozwiązania zagraniczne

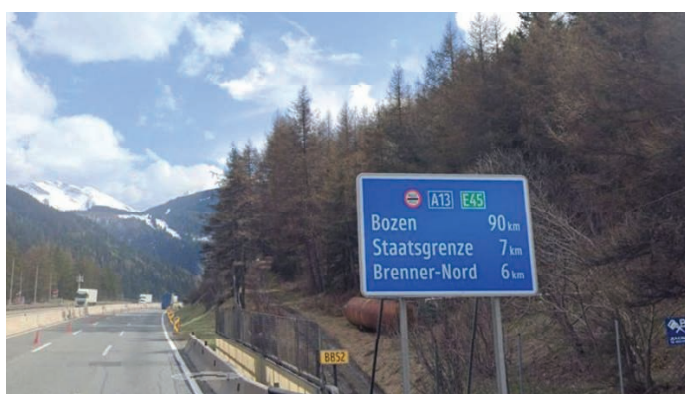
Ciekawe rozwiązanie tablic szlaku drogowego występuje na autostradach słowackich. Przykład takiej tablicy na autostradzie D1 przedstawiono na rys. 6. Tablice na autostradach słowackich mają kolor zielony, ale nie jest to najistotniejsze. W dolnym wierszu umieszczana jest zawsze nazwa i odległość do kolejnego węzła [6]. Dzięki takiemu rozwiązaniu kierujący pojazdem zostaje znacznie wcześniej poinformowany o kolejnym węźle i może się też wcześniej przygotować do ewentualnego zjazdu z autostrady. Podobne rozwiązanie jest też na autostradach au-

5. Tablica szlaku drogowego na autostradzie A8 w rejonie węzła „Wrocław Północ”

6. Tablica szlaku drogowego na autostradzie D1 na Słowacji [7]

7. Tablica szlaku drogowego na autostradzie A13 w Austrii [7]

8. Tablica szlaku drogowego na autostradzie A10 w Niemczech

striackich. Przykład tablicy szlaku drogowego na autostradzie A13 w Austrii przedstawiono na rys. 7.

Na autostradach austriackich, jeżeli autostrada prowadzi do granicy, umieszczana jest jako pierwsza nazwa większego miasta za granicą państwa. Informacja o przejściu granicznym pojawia się dopiero w niewielkiej odległości od przejścia granicznego, po prostu jako „granica państwa” („*Staatsgrenze*”), a nie jako nazwa przejścia granicznego.

Natomiast na autostradach niemieckich, zbliżając się do węzła, na którym krzyżują się autostrady, już kilkadziesiąt kilometrów wcześniej pojawia się taka informacja na tablicach szlaku drogowego. Podawana jest nazwa węzła i odległość do tego węzła [5]. Oprócz tego podawane są miasta, do których prowadzi krzyżująca się autostrada. Takie rozwiązanie znacznie ułatwia podróżowanie po autostradach. Będąc jeszcze na wcześniejszej autostradzie, kierowca jest już uprzedzony o miastach, które będą leżeć przy kolejnej autostradzie. Czuje się wtedy spokojniejszy i bardziej przygotowany do zjazdu na kolejną autostradę. Przykład takiej tablicy szlaku drogowego na nie-

mieckiej autostradzie A10 przedstawiono na rys. 8. Jeżeli autostrada prowadzi do przejścia granicznego, to podobnie jak w rozwiązaniach austriackich, podawana jest nazwa większego miasta za granicą.

Propozycja zmian treści tablicy E-14a

Warunki techniczne [3] wskazują, że w dolnym wierszu tablicy E-14a powinna być nazwa przejścia granicznego, nazwa większego miasta sąsiedniego kraju, ewentualnie nazwa miasta kierunkowego. Jeżeli ograniczona jest liczba wierszy, to korzystniejszym rozwiązaniem dla podróżnych jest umieszczenie na tablicy, w ostatnim wierszu, większego miasta za granicą, łącznie ze znakiem państwa, w którym to miasto się znajduje niż nazwy przejścia granicznego. Większość ludzi orientuje się w lokalizacji większych miast niż w nazwach i położeniu przejść granicznych. Przykładowo jadąc autostradą A4 w kierunku zachodnim powinno to być miasto Drezno (Dresden) ze znakiem państwa „D”, natomiast jadąc w kierunku wschodnim powinna to być

miasto Lwów ze znakiem państwa „UA”. Te nazwy dużych miast za granicą kraju są spotykane też na polskich autostradach, ale w zasadzie tylko w odległości kilkudziesięciu kilometrów od granicy (nazwa miasta Dresden na tablicy E-14a pojawia się dopiero na węźle „Krzyżowa” – na rozwidleniu autostrad A4 i A18 – 50 km przed granicą w Jędrzychowicach, nazwa miasta Lwów na tablicy E-14a pojawia się dopiero na węźle „Dębica – Wschód” – 132 km przed granicą w Korczowej). Natomiast nazwa przejścia granicznego (ewentualnie, tak jak na autostradach austriackich, zwrot „przejście graniczne”) powinna się pojawiać dopiero przed przejściem granicznym.

Ciekawym rozwiązaniem, występującym na autostradach słowackich i austriackich, jest umieszczanie na tablicy szlaku drogowego nazwy i odległości do kolejnego węzła autostradowego. Dzięki takiemu oznakowaniu, podróżujący wcześniej mogą się już przygotować do ewentualnego zjazdu z autostrady. Proponuje się umieszczanie tej informacji również na polskich autostradach.

Informacja o większych miastach za

granicą zamiast o przejściach granicznych oraz informacja o kolejnych węzłach jest już umieszczana na polskich autostradach i drogach ekspresowych w ramach oznakowania eksperymentalnego [4]. Przykład takiej tablicy na autostradzie A1 przedstawiono na rys. 9.

Na tablicach szlaku drogowego z oznakowaniem eksperymentalnym, jako pierwszy, podawany jest numer kolejnego węzła na autostradzie oraz odległość do niego. Korzystniejsze byłoby umieszczenie nazwy tego węzła. Natomiast w ostatnim wierszu nie ma już nazwy przejścia granicznego tylko nazwa większego miasta sąsiedniego kraju wraz ze znakiem tego państwa. Liczba wierszy nie musi ograniczać się do trzech. Mogą być cztery lub pięć. Zbyt duża liczba wierszy też jest niekorzystna, ponieważ wtedy na tablicy jest za dużo informacji i kierujący pojazdami nie są w stanie, przy takiej dużej prędkości, odczytać wszystkie treści z tablicy.

Korzystnym rozwiązaniem byłoby też wprowadzenie na tablicach szlaku drogowego, na wszystkich autostradach i drogach ekspresowych w Polsce, już kilka węzłów wcześniej, przed krzyżującą się autostradą lub drogą ekspresową, informacji o tym, że niedługo będzie przecięcie z inną autostradą lub drogą ekspresową (podając numer drogi oraz wykaz miast, dokąd można dojechać korzystając z krzyżującej się autostrady lub drogi ekspresowej). Takie informacje są już czasem zawarte na niektórych tablicach szlaku drogowego na polskich autostradach, ale w zbyt dużej odległości, co pokazano wcześniej i co skutkuje tym, że informacja ta jest nieprzydatna. Proponuje się, by było to 3 ÷ 5 węzłów wcześniej. Dzięki takiemu oznakowaniu, kierującym pojazdami będzie podróżować się łatwiej. Zbliżając się do węzła, gdzie muszą wybrać inną autostradę lub drogę ekspresową, będą spokojniejsi i będą bardziej przygotowani do zjazdu na inną drogę szybkiego ruchu.

Podsumowanie

Znaki kierunku i miejscowości, do których należą też tablice szlaku drogowego,

9. Tablica szlaku drogowego z oznakowaniem eksperymentalnym na autostradzie A1 w rejonie węzła „Włocławek Zachód” [7]

go, pełnią bardzo ważną rolę z punktu widzenia sprawności i bezpieczeństwa ruchu, gdyż prowadzą kierujących pojazdami do zamierzonego celu podróży. Im wyższa klasa techniczna drogi, a tym samym większa prędkość podróżowania, tym oznakowanie dróg nabiera większego znaczenia. Na autostradach uwaga kierujących pojazdami, w jak największym stopniu, powinna skupiać się na prowadzeniu pojazdu. Z tego powodu należy dołożyć wszelkich starań, aby oznakowanie było czytelne i jednoznaczne dla wszystkich użytkowników dróg, a nie tylko dla tych miejscowych.

W niniejszym artykule przedstawiono zasady umieszczania tablic szlaku drogowego na polskich autostradach. Pokazano, że mimo iż warunki techniczne [3] umożliwiają, w dolnym wierszu tablicy, umieszczania nazwy większego miasta sąsiedniego kraju, jeżeli autostrada dochodzi do granicy, to w zasadzie stosowane są w Polsce nazwy przejść granicznych. Nazwy przejść odnoszą się do nazw miejscowości granicznych. A te miejscowości są bardzo małe i raczej nieznane dla większości mieszkańców Polski, a co dopiero dla obcokrajowców, którzy podróżują po naszym kraju. A oznakowanie powinno być czytelne i rozpoznawalne dla wszystkich.

Krokiem w dobrym kierunku jest wprowadzenie, na nowych odcinkach autostrad i dróg ekspresowych w Polsce, oznakowania eksperymentalnego, które przybliży oznakowanie kierunków i miejscowości na drogach szybkiego ruchu w Polsce do standardów europejskich. Należy mieć nadzieję, że bogate doświadczenie krajów zachod-

nich oraz już niemałe doświadczenie Polski w tej dziedzinie zostanie wykorzystane w celu poprawy komfortu i bezpieczeństwa podróżowania na wszystkich polskich drogach. ◀

Materiały źródłowe

- [1] Gasz K. Drogowskazy tablicowe na autostradach. Drogownictwo nr 3/2018
- [2] Gasz K. Tablice przeddrogowskazo- we na autostradach. Drogownictwo nr 3/2017
- [3] Obwieszczenie Ministra Infrastruktury z dnia 9 września 2019 roku w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach. Dz. U. 2019 poz. 2311
- [4] Oznakowanie eksperymentalne – wytyczne. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Warszawa 2017
- [5] Straßenverkehrs – Ordnung. Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung. Berlin 2014. www.stvo.de
- [6] Význam dopravných značiek, dopravných zariadení a osobitných označení. www.minv.sk
- [7] www.google.com/maps (funkcja Street View)
- [8] www.gov.pl/web/gddkia/generalna-dyrekcja-drog-krajowych-i-autostrad (stan na 18 sierpnia 2025)
- [9] [www.pl.wikipedia.org/wiki/Jędrzychowice_\(powiat_zgorzelecki\)](https://www.pl.wikipedia.org/wiki/Jędrzychowice_(powiat_zgorzelecki))